

VERSLÁB • VERSLÁB • VERSLÁB • VERSLÁB

Kukorelly Endre

Vojtina-redivivus. Részlet

*„Győzz meg, hogy ami látszik, az való:**Akkor neved költő lesz, nem csaló...”*

(Arany János)

*„...a költő sose lódit:**az igazat mondd, ne csak a valódit...”*

(József Attila)

*Állok a Dunánál. Csak kitalálom**József A. s Arany után. Nem nagy álom.**Állok (legyen: ülök) a pesti rakpart**Lépcsőjén. Halott víz. Minden hal meghalt,**A folyó vasszagú, vas és olajfolt,**Benzinszag: ez most ez. Egykor olyan volt,**Felleg s hegy által a menny kékje csorba,**A nap most száll le a város-majorba**Büszkén a Gellért hordja bársonyát,**S fején, mint gondot – idézzem tovább?**Alant a zölden tiszta nagy folyam,**Smaragd tó – túlzol, kisöreg – olyan,**Nem legyintette szellő s fecske szárnya,**mélyén lüktetett forradalmas árja,**Felszíne tűkör, és abban mikép,**Vacak tévén rossz minőségű kép,**Málló, szétlőtt, összekent házfalak,**Az utcán por. Emberek, nem vadak,**S így tovább. Zúg az autók egybenőtt**Sora: erősebb, gyorsabb, meglepőbb,**De ne lepődj meg. Gyengülj le. Csak lassan.**Nyugodtan engedd, hogy az egész hasson,**És írj le 1 szót. Írd eleve át,**És hajítsd ki valahány harmadát,**Ha írsz, javítsd át, húzd át, írd fel újra.**Szívig érjen. Hagyd, hogy a szíved szúrja,**Belülről ki. Valahogy átmegy rajtad,**Ha el nem felejtet. Ha el nem rejtet.*

A ROVATOT SZERKESZTI: KIRSCHNER PÉTER

ALAPMŰ
BUDAPESTRŐL

Török András

Nincs érdekesebb téma, mint Budapest, nincs nehezebb olvasóközönység, mint a gyerekek. Ez a friss, okos, csinos és testes, szerethető könyv talán minden eddigi próbálkozásnál sikeresebben oldja meg a majd' lehetetlen feladatot: érdeklődést és szeretetet ébreszt a város iránt hattól tizennégy éves korig. De a serdültebb ifjúság is haszonnal forgathatja a fotós, rajzos, térképes bédekkert. (Na tessék, e recenzió is belesúszott a „haszonnal forgathatja” típusú papírízű kifejezésekbe – a tárgyalt könyvben nem találtam ilyet, bárhol is kerestem).

Jól emlékszem mennyire szerettem hat-hét évesen azokat a könyveket, amelyekben gyorsan haladhattam, azaz kevés volt egy-egy oldalon, és különösen kedveltem azokat az olvasmányokat, amelyekkel villogni tudtam a felnőttek előtt. A legédesebb az olyasmis volt, amivel elkápráztathattam a szüleimet: „Nahát, kisfiam, ezt honnét tudod?!”

Ez a könyv egyfolytában épít erre a két közismert titokra. A szövegek rövidiek, informatívak és abszolút gyügyögés-mentesek. Az elsőkönyves szerző, aki saját gyerekeinek kezdett mesélni Budapestről, vagy ösztönösen jó ismeretterjesztő, vagy nagyon jó szerkesztői voltak (Merényi Hajnalka és Györke Mária). Lehet mind a kettő igaz.

A mesélő Budapest az egyéni eligazodást, a személyes felfedezést segíti minden lehetséges eszközzel, de nehogy azt higgyük, hogy mindösszesen csak afféle „okostojás-keltető” könyvvel van dolgunk (az érett Horthy-korszak és a késői szocializmus gyakori műfaja volt

ez). Egyszerűen rabul ejt, azt is, aki jól ismeri a témát, mert nagy dolog kevés szóval sokat és mégis igazat mondani.

Lopva tanítja az általános műveltség alapelemeire az olvasót. Például semmiképpen nem tartozik egy ilyen műfajú munka szokásos alapfeladatai közé a négy, Budapesten legelterjedtebb keresztény felekezet hitelveinek részletes, táblázatba foglalt elmagyarázása, vagy annak ismertetése, hogy mit jelentenek a házak falára erősített rejtélyes közműtáblák, az árvízvédelmi fokozatok magyarázata. Nagy erénye továbbá, hogy a tudnivalókat nem csak a távoli múltra korlátozza. Megemlíti a Kiskörút „K-kő” borítását, vagy amikor Aquincum rajzos térképét közli, akkor a két amphiteatrum mellett van mersze az ország leghosszabb, a Szőlő utcában található lakótelepi monstremat is megmutatni. Ez a könyv őszinte. Nem csak a szépet és a jót ismerteti, hanem minden olyat, ami figyelemreméltó, lett légyen akár rettenetes is. Így tesz az enyhén szólva változatos magyar múlttal is: őszintén beszél (keves szóval, de az említésnél jóval bővebben) Trianonról, a Vészkorszakról, a kommunista időszakról. Hangja mindvégig elfogulatlan, egyenletes, mintha minden budapesti szülő és nagyszülő hangjából átlagot vont volna, és hozzáadott volna három csipet lelkesedést.

Az ilyen művek alfája és ómegája a jó szerkezet és a magával ragadó illusztráció. Ennek igencsak végiggondolt a struktúrája – mégis spontánnak hat. Keretes szerkezetű: az első részben általános fejezetek a történelemről, aztán Budapestről általában (legek, a zászló, a címer, utcanevek, felekezetek, stb.) Ezt követik a sétafejezetek: Buda, Pest, Margitsziget, Óbuda, a Duna, Budapest hídjai, Budapest fürdői és gyógyvizei. Majd ezután jön az ilyen könyveknél merőben szokatlan, de nagyon is üdvözlendő lexikon-szekció: Ki kicsoda? Fogalomtár, Tárgymutató, Térképek jegyzéke.

A szerkezet erénye a szándékolt mozaikosság. Az összesen 26 rajzolt térkép erős karaktert ad vizuális megjelenésének. Van ezen kívül néhány „keretes szöveg” altípus. „Tudod-e?”, „Érdekeség”, „Itt történt”, „Tervek a jövőre”. Ezek gyakran a jól ismert irodai sárga cetliken jelennek meg, mintegy mellékesen. Nem kis feladat lehetett a tördelés, de érdemes volt vele bajlódni.

A recenzius először nem értette, hogyan tudott egyáltalán megjelenni egy ilyen nagy költségű kiadvány, hiszen a szerzőn kívül ki kellett fizetni a fotográfust, a grafikusot, a két lektort, a jó minőségű papírt, a színes nyomtatást, a rezsit. Hogyhogy nem tízezer forintba kerül? Ez köszönhető a Nemzeti Kulturális Alap támogatásának, és még valami másnak. A végtelenül hasznos és eredeti Könyvmecénás programnak, e kiadvány esetében Bakó Emmától dr. Rozsnyai Erzsébetig tartó csaknem kétszáz támogatónak. Igazán remek cél elérését segítették (www.konyvmecenas.hu).

A Mesélő Budapest szép és találó mottóval kezdődik: „Meg kell tanulnunk vágyakozni az után, ami a miénk” (Simone Weil). Ehhez csak annyit tennék hozzá: a lehető legfiatalabban. ●

Tittel Kinga: Mesélő Budapest. Kecskés Judit rajzaival. Fotók Bouandel Doraya, könyvterv Kapitány Eszter, lektorok Csontó Sándor és Lőrinc László, Kolibri kiadó, 302 oldal, ára 4999,-Ft

KÖNYVJELZŐ • KÖNYVJELZŐ • KÖNYVJELZŐ

ZSUSZANNA OZSVÁTH: ...ÉS VÉR FOLYT A DUNÁN...

Covina Kiadó

„A képet nem felejem el, amíg csak élek: egy csoport gyerek, férfi és nő áll a Duna partján, mellükön a tenyér nagyságú sárga csilaggal. Kötelekkel voltak összekötve. Négy vagy öt nyilas szegezte rájuk a fegyverét, és belelőtte őket a folyóba, amely a vértől vörösen hullámozott.”

Zsuzsanna Ozsváth magyar származású, 1962 óta Amerikában élő irodalomtörténész, egyetemi tanár, a Texasi Egyetem Holokauszt Tanszékének vezetője. Alkotói munkája legnagyobb részét a magyar irodalom amerikai népszerűsítésének szentelte. Memoárjában magyarországi gyerekkora történetének állít emléket.

Ára: 2990 Ft

A könyvFUGAbooks ajánlata

BARTOS ERIKA: BUDAPEST RAJZBAN

Magánkiadás

Különleges könyvet tart kezében az olvasó, melyben elsődleges szerepet játszik a történeti építészet, Budapest lenyűgöző épületeivel. A magyar fővárost méltán szokták említeni a világ legszebb városai között. Megismerhetetlen gazdagságának olyan keresztmetszetét vehetjük kézbe, amely az építészeti grafika médiumán keresztül az ünnep- és hétköznapi megélhető, gyönyörködtető világába viszi az olvasót. A kötet angolul is megjelent, Budapest in Drawings címmel.

Ára: 4990 Ft

Megvásárolható a Budapesti Építészeti Központ (FUGA) könyvesboltjában (1052 Budapest, Petőfi Sándor utca 5.)

FODOR VERONIKA: AZ ÁLLATOK FARSANGJA

Holnap Kiadó

Amikor egy birodalom uralkodója unatkozik, akkor alattvalói bármit megtennének, hogy szórakoztassák. Flamingó, a kancellár is igyekszik, és megszervezi az év eseményét az állatok földjén: egy farsangi mulatságot. Fellépnek többek között „kecses” elefántok, sőt kán-kánózó teknőcök is. Végül már nem csak a Fenséges Oroszlán érzi remekül magát, hanem a vidám és színes forgatag minden résztvevője. (CD melléklettel.)

Ára: 2700 Ft